
HET OUD CASINO OP DE COUPURE

Op 2 juli jl. was het precies 150 jaar geleden dat Burgemeester Van Crombrugge de eerste steen kwam leggen van het Casino op de Coupure. Daarom laten wij hier een artikeltje volgen dat destijds verscheen in "Palmarès".

Grootmama, indien zij nog leeft, zal U wel weten te vertellen dat het in de grote balzaal van het Casino was dat zij, met blozende wangen en kloppend hart, onder de behoedzame en strenge blik van haar moeder, haar eerste wals heeft gedanst, en wellicht ook dat zij er kennis maakte met uw grootvader, of dat men haar aldaar tussen twee dansen in, aan die man "uithuwde", zoals het toen traditie was in het Gentse high-life!

Blozende, lachende, frisse meisjes op het bal, rozige, frisse bloemen tijdens de Floraliën, want het reusachtig, thans volledig gesloopt gebouw tussen Casinoplein en Coupure, heeft ook gedurende lange jaren zijn zalen en zijn park wijd open gesteld voor de toen reeds wereldvermaarde bloementoonstellingen.

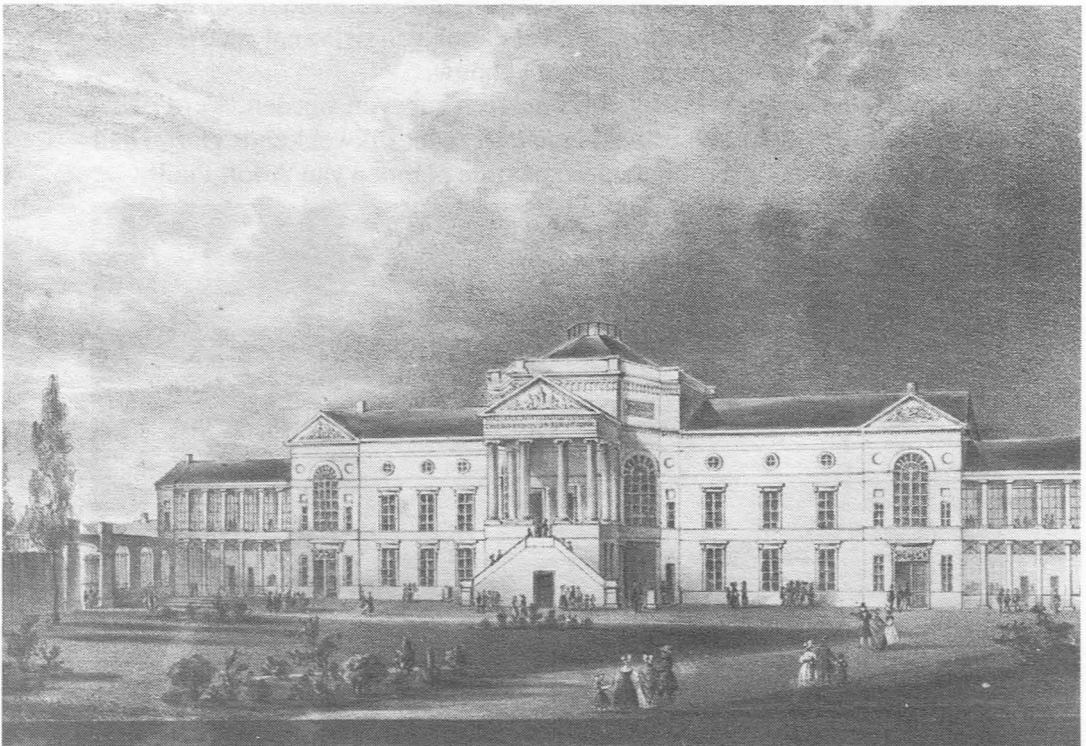
Een kwart eeuw lang, had de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en

Bloementeel, alias de Société royale d'Agriculture et de Botanique, moeten uitkijken naar nieuwe lokalen die maar telkens weer, te eng bleken te zijn : het estaminet Frascati op de Coupure, de "Flora" in de Holstraat, het Stadhuis, de voorhal van de Aula van de Universiteit. De Maatschappij bloeide als een welige rozelaar, de overheden steunden ze met woord en daad, de leden waren talrijk en actief, het publiek entousiast, de kas steeds propvol.

Wat doet men in dergelijke omstandigheden, wanneer al de beschikbare lokalen te klein zijn geworden? Men bouwt of men maakt plannen. Gewoonlijk wordt een eerste steen gelegd, zelden geraakt men zonder schulden of ruzie tot de laatste.

Op 2 juli 1835 kwam burgemeester van Crombrugge, tevens voorzitter van de Maatschappij, in die dubbele hoedanigheid, de eerste steen leggen van het Casino, ontworpen in strengklassieke stijl door de toenmalige supervedette van de Gentse architectuur, Lodewijk Roelandt.

De aannemer, Kerfijzer, ging als een bezetene te werk, en een jaar na de eerste steen, mocht ook de laatste worden gelegd : een krachttoer wanneer men bedenkt dat het Casino een van de belangrijkste gebouwen van de stad was.

Het Casino op de Coupure

Op 15 Augustus 1836 mochten de overheden, de Maatschappij en een overtalrijk publiek overgaan tot de inhuldiging van de nieuwe lokalen en van de tuin : bal, orkest, concert, verlichting, vuurwerk, redevoeringen, banket, niets ontbrak aan een programma, zoals enkel onze grootouders er konden ineensteken.

Bij de eerstvolgende Lente, werd in het Casino ofte Paleis van Flora, zoals de Gentenaren het aanvankelijk plachten te noemen, de eerste bloemententoonstelling ingericht.

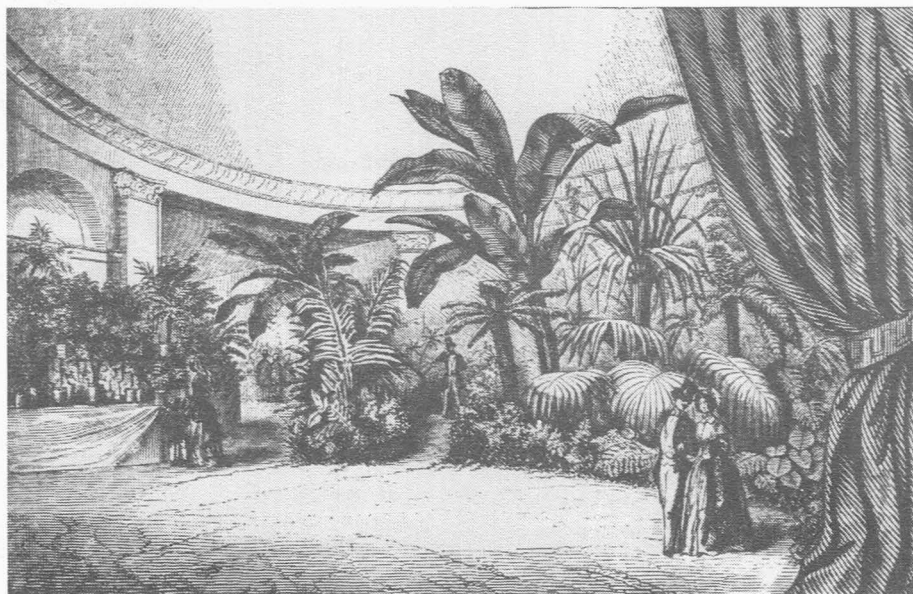
Van dat ogenblik af werd het Casino het middenpunt van het mondaine leven in Gent : bals, concerten, bloemententoonstellingen, de Vierjaarlijkse Salons van Schone Kunsten, zovele manifestaties die gans de stad op de been brachten.

Leopold I bezocht het een eerste maal in 1853 en de bloemententoonstelling werd speciaal “verlicht door de gaz”, een tweede maal, met gans de koninklijke familie in 1856.

De perslui haalden telkens hun beste pen te voorschijn : “De koning mag al de schoonheden van zijn rijk voorgesteld worden, wij twifelen er aan of er iets bij hem de herinnering van den Gentschen Flora-Tempel zal kunnen uitwisschen”!

Was het Casino te klein geworden, of waren onze grootouders, na ettelijke banketten aldaar, te dik geworden? Wat er ook van zij, vanaf 1860 is er ernstig sprake van een vergroting van het gebouw.

De hemiciklus waar de openluchtconcerten gegeven werden, werd overdekt en kreeg de naam “Jardin d’hiver”. Deze indrukwekkende glazen hall werd in 1866 door Carels uitgevoerd naar de plannen van Adolf Pauli.

Veertig jaar nadien was het sukses van de Floraliën zo overweldigend geworden dat men andermaal de gebouwen moest vergroten. De gebroeders Myncke voerden ditmaal de opdracht uit, naar een plan ontworpen door bouwmeester De Waele.

Het werd meteen de zwanezang van het Casino. Met de internationale World Fair van 1913, beschikte de stad voortaan over moderne gebouwen in het Citadelpark, uiterst geschikt voor het inrichten van Floraliën.

Het Casino werd verlaten : de oorlog 1914-1918 bracht het sociaal en mondaine leven van de Belle Epoque de genadeslag. Toen de storm geluwd was, bleek een tijdperk uitgestorven te zijn; de nieuwe generatie voelde nog weinig voor het leven zoals het Casino het in zijn mooiste jaren gekend had. De tuin werd verwaarloosd, de gebouwen brokkelden langzaam maar zeker af. De Universiteit legde beslag op hetgeen nog overbleef en maakte korte metten met de nog bestaande gebouwen; enkele jaren later was geen spoor meer zichtbaar van het groots ensemble dat gedurende een drietal generaties, het mondaine, artistieke en sociaal leven van de Gentse burgerij had beheerst.

BIBLIOGRAFIE

Onlangs verscheen het ruim 100 blz. tellend boekje "De Rijksuniversiteit Gent en de Regio".

Dit is een uitgave van het Rectoraat.

Na een geschiedkundig overzicht, wordt aandacht besteed aan de taak van onze Universiteit, de betekenis ervan voor de regio (behoort tot de 3 grootste werkgevers van de Provincie met een personeelsbestand van 7.500 leden), de uitstraling van de diverse faculteiten, de R.U.G. in de internationale context.

Een lezenswaardig document dat zijn prijs van 200 fr. meer dan waard is. Te bekomen door overschrijving van dit bedrag op de PCR N° 000-0874215-51 van het Rectoraat R.U.G.

H.C.

GENT HERDACHT

Bij gelegenheid van de nakende feestdagen werd door het stadsbestuur een

prachtig kunstboek van 154 bladzijden en 60 gekleurde foto's over Gent gepubliceerd, dat op luisterrijke wijze ons rijk verleden herdenkt en de trots van de lezer stimuleert.

Een bedreven ploeg samengesteld uit dhr. Johan Decavele, conservator van het stadsarchief en wn. directeur van de Dienst voor Culturele Zaken (tekst), Snoeck-Ducaju (uitgever) en studio Claerhout (fotografie) heeft haar opdracht schitterend vervuld en een grafisch en historisch pareltje op de markt gebracht.

Het is eerder een kijk- dan een leesboek, ofschoon de Vlaamse tekst (in vier talen vertaald) een passend overzicht brengt van de woelige geschiedenis van het 'historisch hart van Vlaanderen' en meteen de waarde van het cultureel patrimonium onderstreept.

Kortom, een prachtig geschenk voor al wie de verleden schoonheid van onze stad en de levenskracht van onze voorouders kan appreciëren.

Het woord en het beeld brengen kloosters, abdijen, kathedralen, stenen, waterlopen in herinnering en roepen een onvergetelijk stadsbeeld op. 'Gent' (titel van het boek) is verkrijgbaar in de voornaamste boekhandels tegen de prijs van 1495 fr.

R.V.

GENT EN DE ORDE VAN DE DOMINICANEN

Ter vervanging van de uitverkochte uitgaven '*750 jaar Dominicanen te Gent*' en '*De Paters Dominicanen te Gent*' worden thans door de Paters Dominicanen twee brochures verspreid gewijd aan 1/ *Het Oud-Dominicanenklooster* (Onderbergen) gesticht in 1228 en waar thans restauratiewerken, de toenmalige gloriëtijd van dit 'Pand' zullen herdenken

2/ *Het huidig Dominicanenklooster* (Hoogstraat) gesticht in 1845, op de gronden van de oude leprozerij (1146) met haar kerk in de Holstraat.

Beide brochures verhalen hun stichtingsgeschiedenis en wijden uit over het ontstaan van beide kloosters van de orde van de Dominicanen (en over de perikelen).

P. Jordanus Piet De Pue brengt hiermede 2 brochures op de markt die de reeks niet ontsieren en voor velen een openbaring zullen zijn.

Ze zijn verkrijgbaar door storting van 115 fr. elk (verzending inbegrepen) op postrekening 000-0141623-03 van Paters Dominicanen, Hoogstraat 41, Gent, en op het Documentatiecentrum tegen 100 fr.

R.V.

DE WEELDE VAN EEN KUNSTVORM

Dank zij een geduldig opsporingswerk en de volledige inzet van de Ippa-bank, de conservator van het Bylokemuseum en zijn wetenschappelijke medewerkers is de tentoonstelling "meesterwerken in zilver" uit privéverzamelingen gegroeid tot een verzameling van curiosa en is een onverholven hulde aan de schoonheid en creativiteit van het vakmanschap.

Deze kunstschat vindt men gelukkig terug in een prachtige catalogus, waarin 332 tentoongestelde stukken worden besproken en afgebeeld.

De materiele uitvoering, de presentatie en de lay-out verdienen eveneens een woord van dank voor de vlekkeloze afronding van het geheel.

Het morfologisch overzicht van de smeedwerken afkomstig uit de Zuidelijke Nederlanden en het prinsbisdom Luik van de 16de-17de-18de eeuw werd verzorgd door de conservator van het kasteelmuseum van Laarne en door de ere-conservator van de provinciale musea in Antwerpen.

Uit deze studie blijkt hun waardering voor de keuze van de uitgestalde werken, kenmerkend voor de Renaissance tot en met het Ancien Régime, en hun bewondering voor de totstandkoming van een dergelijke tentoonstelling die als een mijlpaal in de geschiedenis van het edelsmeedwerk mag beschouwd worden.

Deze edelsmeedwerken, een statussymbool van de hogere standen, ondergingen door de eeuwen heen vreemde invloeden, maar door de originaliteit van de interpretatie en de geniale scheppingskracht van het vakmanschap in onze gewesten droegen ze in niet geringe mate bij tot de uitstraling van ons eigen kunstleven in het buitenland.

Het pronkgerei van de Renaissance (16de eeuw) van de Barokperiode (17de eeuw) en het gerieflijk en stijlvol gebruikszilver van de 18de eeuw brengen een weergaloos beeld van het peil van beschaving en cultuur in onze gewesten en vervullen ons met fierheid.

Een tocht in het verleden en de onvergankelijke herinnering aan de schoonheid van het geheel.

De catalogus is verkrijgbaar in het Bylokemuseum tegen 800 fr.

R. V.

Wij ontvingen van ons trouw medelid de heer Eric de Meester twee filatelistische studie's betreffende Gent.

Deze studie's werden uitgegeven door "Fisto - Filatelistische Studiekring Oost-Vlaanderen" waarvan ons medelid de voorzitter is.

De inhoud van de eerste studie betreft de "Postgeschiedenis en Poststempels van het Postkantoor Gent 10". De titel dekt volledig de inhoud. In dit werk (74 p. - 4°) vindt u al de namen van de postmeesters alsmede de

verschillende stempels die ooit in Gent 10 zijn gebruikt en dit zijn er nog alwat. Dit alles wordt zeer overzichtelijk en degelijk voorgesteld want de studie's dienen aan strenge voorwaarden te voldoen.

In de andere studie (35 p. - 4°) gaat het over "De Spoorlijn Gent-Eeklo-Brugge en haar stempels". Hier ook de geschiedenis van de maatschappij die de spoorlijn uitbaatte alsmede haar ontwikkeling en natuurlijk al de gevonden verschillende afstempelingen die in de onderscheiden stations werden gebruikt. Dat de filatelie onder die vorm ook heemkunde is zal wel grif aangenomen worden. In elk geval warm aanbevolen. Prijs van de laatstvermelde studie : 100 fr. alles inbegrepen (van de andere studie werd geen prijs opgegeven). Te betalen op banknummer 443-9594989-49 van Fisto.

Voor alle nuttige inlichtingen zich wenden tot Eric de Meester, Filip Van Cleeflaan 266 te 9000 Gent. (Tel : 091/237432).

De beide studie's werden op ons Documentatiecentrum gedeponeerd.

André VERBEKE

VRAAG EN ANTWOORD

De Heer **David Maes** antwoordt op de vraag van de Heer **Fernand Stevens** (Gh. T. 1985 - N° 2 - p. 111)

Pieter de Goesin, of beter nog Petrus François de Goesin, stamde uit een Leuvens drukkersgeslacht. Hij vatte zijn werkzaamheden aan in 1716. Zijn drukkerij wordt beschouwd als de belangrijkste te Gent in de 18de eeuw. Oorspronkelijk vestigde hij zich "in d'Oudburg". Vanaf 1720 is hij echter woonachtig "in de Veltstraete, in de vier Evangelisten". Hij overleed in 1740. Na zijn dood werd hij opgevolgd door zijn weduwe en daarna vanaf 1752 tot 1787 door zijn zoon Petrus François de Goesin II. Deze zette de drukkerij van zijn vader verder in de Veldstraat en voerde de titel van "drukker van haere Majesteyt" (Maria Theresia).

Op zijn beurt werd hij opgevolgd door zijn zoon Petrus François de Goesin III, dus kleinzoon van Petrus François I. Na een kunstenaarsloopbaan die op een mislukking uitliep en na een mislukte poging om te Brussel een drukkersbedrijf op te richten (in 1787), alwaar hij door de Brabantse Omwenteling in 1789 verjaagd werd, beproefde hij zijn geluk te Gent. Hier scheen het geluk hem beter toe te lachen want gedurende 40 jaar leidde hij een van de bekendste drukkerijen te Gent uit de 19de eeuw en dit onder de

naam "P.F. de Goesin - Verhaeghe, op d'Hoogpoorte". Na zijn overlijden werd zijn bedrijf door zijn weduwe verder gezet tot op 6 november 1832. Op die datum werd namelijk de inboedel der drukkerij openbaar verkocht. Michiel de Goesin (in feite Michiel Petrus de Goesin) was de oudste zoon van Petrus François de Goesin I. Hij huwde in 1730 met de dochter van Joannes Eton. Deze laatste drukte te Gent vanaf 1705 tot aan zijn overlijden in 1731. Zijn schoonzoon Michiel zette het bedrijf verder en bracht het tot grote bloei. Michiel overleed in 1761 en ook in dit geval werd het bedrijf door zijn weduwe verder gezet en daarna door zijn dochters. Op 1 december 1829 werd het drukkersmaterieel openbaar verkocht. Daar het moeilijk was om een nieuwe drukkerij op te zetten door de strenge controle van de drukkersverenigingen en om het behoud van de privileges die aan bepaalde drukkerijen waren verbonden, werden dikwijls tussen drukkersdochters en -zonen huwelijken gesloten zoals in het geval van Michiel de Goesin.

Reeds ten tijde van Joannes Eton was de drukkerij gevestigd "recht over den Raedt in 't groen Cruys". Het huis "Het Groen Kruis" staat op de hoek van het Sint Veerleplein en de Kraanlei. Op de gevel bevinden zich een aantal sterk verweerde basreliefs welke voorstellen : het wapenschild van de gemeente, de maagd van Gent, een Vlaamse Leeuw en het jaartal 1614. De gevel werd gerestaureerd in 1890. Een groen kruis zou in de middeleeuwen een religieus-symbolische betekenis gehad hebben nl : een teken van hoop, de heropstanding van Christus en het Eeuwige Leven.

De traditie wil dat ook in dat huis de bekende drukker Arend de Keyserere zou woonachtig geweest zijn. Dit zou evenwel op een verkeerde interpretatie berusten van een bepaalde eigentijdse tekst, daar Arend de Keyserere's drukkerij zich bevond : "delez le belfroy".

Wat betreft de vermelding "recht over den ouden Raed" menen we niet al te ver te moeten gaan zoeken om dit probleem op te lossen. In het Gravensteen was vanaf 1489 ononderbroken tot het einde van het Ancien Régime, de Raad van Vlaanderen gevestigd. Het is duidelijk dat door Michiel de Goesin, en daarvoor door zijn schoonvader, naar deze instelling gerefereerd werd.

Bibliografie

Gent, 1000 jaar Kunst en Cultuur, Gent 1975, deel II, blz 69 a 113.

Guido Deseyn, Gids voor oud Gent, Antwerpen 1984, blz 463.

800 jaar Gravensteen, Gent 1982.

De Heer **Jean Eeckhout** meldt ons dat de huidige voorzitter van de Rechtenbank van Eerste aanleg te Gent een galerij tracht samen te stellen van de portretten van zijn voorgangers onder de vorm van fotografische reproducties (18 x 24).

De Heer Eeckhout is in het bezit van de portretten van de volgende

voorzitters : Claude Esmangart de Feynes, Helias d'Huddegem, Philippe Van de Velde, Eugène Van Acker, Paul Desmet, Vital Van Wambeke, Gustave De Ruyck, Florimond Smetreyns en Charles Van Hove.

In deze galerij ontbreken evenwel tal van portretten en hij vraagt of onze lezers niet zouden kunnen helpen bij het opsporen ervan.

Het betreft de portretten van :

- Albert Beyens, voorzitter van 1800 tot 1810.
- Charles Beaucarne, voorzitter van 1814 tot 1815.
- Varenberg, voorzitter van 1815 tot 1830.
- Lelièvre, voorzitter in 1837.
- Sautois, voorzitter van 1872 tot 1891.
- Emile Steyart, voorzitter van 1908 tot 1932.
- Jean Steyaert.

De Heer **Alfons De Buck** stelt volgende vraag :

Gedurende de gevechten omheen Oudenaarde, belegerd door de Gentenaars, verscheen een Boergondische strijdmacht, als voorwacht van een groot leger, aldaar op 24 april 1452.

Die eerste groep stond onder leiding van Anton, de latere Grote Bastaard van Boergondië, na de dood van Corneel.

Hij droeg een grote, witte standaard met een "schietgat" erop afgebeeld : een vuurmond, ofwel een opening tussen kantelen of iets anders?

Wat wordt hier bedoeld met "schietgat"?

De Heer **G. Thielens** stuurde ons de fotocopie van 16 postkaarten die handelen over Venetiaanse Feesten die in Gent plaatsvonden in 1905. Hij zou graag meer informatie verkrijgen over deze gebeurtenis.

Deze fotocopieën lenen zich helaas niet tot reproductie. Deze kaarten werden uitgegeven door De Graeve in Gent.

Op 10 kaarten kan men lezen : "Gand 1905 - Fête Vénitienne - Gand et les Villes de Flandre - XVIe siècle". Op 6 ervan staat : "Gand 1905 - Fête Vénitienne - L'Ambassade de Venise - XVIe siècle".

De Heer **Richard Caese** vraagt het volgende :

In mijn jeugd, de jaren '20 - '30, hoorde ik vrij dikwijls een Gentse versie zingen op de schlagers van toen "Ramona" en "O Donna Clara". Van ieder een viertal regels tekst. Van de tekst, hoe kort die ook was, herinner ik mij spijtig genoeg geen jota meer.

Is er onder de G.T.-lezers iemand die deze woorden nog kent en zo vriendelijk wil zijn ze naar de redactie door te sturen?

In antwoord op onze vraag over "O Pepita" (Gh. T. 1984 - N° 5 - p. 293) kregen wij een telefoontje van Mevrouw **Marie-Jeanne De Smet**.

Ze deelde ons mee dat dit liedje niet alleen gezongen werd door de "Ouvriers" maar ook nog door andere koren. Verder meent zij zich te herinneren dat de muziek afkomstig zou zijn van een zekere LOPEZ. Kan iemand dat bevestigen?

(Het is juist dat "O Pepita" niet alleen gezongen werd door de "Ouvriers" maar het was ongetwijfeld een van haar succesnummers. In dit verband is het misschien interessant te vermelden dat een ander succesnummer - in haar latere periode dan - het koor "Le Vent" was. De muziek was bijzonder goed aangepast aan de tekst, men hoorde inderdaad de wind loeien en de op en neergaande tonen maakte de uitvoering ervan bijzonder lastig. Oude "Ouvriers" verklaarden ons met onverholen fierheid dat zij zo wat de enigen waren die dit lied correct konden uitvoeren. Wie met deze uitlating niet accoord gaat mag ons schrijven).

De Heer **G. Walraedt** vraagt ons zijn oprechte dank te willen overmaken aan al de leden die zo welwillend en vriendelijk waren hem inlichtingen te verstrekken over de "Leugemeete" en de beelden van de St-Niklaastoren. Hij ontving o.m. de fotocopie van een artikel dat op het einde van de vorige eeuw verscheen in de "Annales de la Société Archéologique de Bruxelles", getiteld "Les fresques de la Leugemeete - Leur découverte en 1846 - Leur authenticité" en geschreven door Jean Van Malderghem.

NIEUWE UITGAVEN

DE GENTSE POSTERIJEN IN POSTKAARTEN

Originele reeks van 12 postkaarten, allen, nieuwe ontwerpen met een beperkte oplage, speciaal ontworpen voor verzamelaars (catalogus inbegrepen). Dit ter gelegenheid van de Gentse Feesten 1985 en tevens als aandaken aan het feit dat 75 jaar geleden (24.10.1910) het postkantoor Gent 1 Korenmarkt voor de eerste maal zijn deuren opende voor het publiek.

Idee, coördinatie, vormgeving, opzoekingen en samenstelling catalogus Rudy Chatelet (idem ontwerp postkaarten nr. 8-9-10-11).

Tevens met de medewerking van :

Willy De Maertelaere ontwerp postkaart nr. 1.

Freddy De Muynck ontwerp postkaart nr. 2.